

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ ΜΕΙΖΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 15 Σεπτεμβρίου 2021, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου και Ασημίνα Σαντοριναίου, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Ελένη Λυκεσά, Σταμάτιος Πουλής, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκευή, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομάτη, Κωνσταντίνος Κρέπτης, Νεκταρία Δουλιανάκη, Βασιλική Πέππα και Γρηγόριος Βαλληνδράς, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να αποφανθεί, κατ' εφαρμογή του άρθρου 162 παρ. 1 του ν. 4700/2020, επί των ακόλουθων δύο προδικαστικών ερωτημάτων που παρέπεμψε το Τέταρτο Τμήμα του Δικαστηρίου, με τη 1218/2021 απόφασή του:

(1^{ov}) Αν οι διατάξεις του άρθρου 33 του ν. 4734/2020 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσας κ.υ.α. Φ. 11321/37311/1610/13.10.2020, με τις οποίες προβλέφθηκε η καταβολή στους συνταξιούχους που εντάσσονται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών των ποσών που αντιστοιχούν στην περικοπή της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως και 12.5.2016), επιδρούν καθ' οιονδήποτε τρόπο στο νόμο βάσιμο των αγωγών που ασκούνται, κατ' επίκληση των άρθρων 105 και 106 του ΕισΝΑΚ, μετά τη θέση σε ισχύ των ανωτέρω διατάξεων για την ικανοποίηση αξιώσεων απορρεουσών από την ως άνω διάταξη, ήτοι αν επιφέρουν αυτοθρόως την άρση της νομικής βάσεως των εν λόγω αγωγών συνεπαγόμενες το νόμο αβάσιμο των σχετικών αξιώσεων ή αν πρέπει να ερευνάται η ουσιαστική βασιμότητα αυτών με την εξέταση της πραγματικής καταβολής των αναγνωρισθέντων από τον νομοθέτη ως οφειλόμενων ποσών, υπό το φως των απορρεουσών από τα άρθρα 17 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και 6 παρ. 1, 13 της ΕΣΔΑ και 1 του (πρώτου) Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής, αρχών της πλήρους, αποτελεσματικής και ταχείας δικαστικής προστασίας των γεγενημένων περιουσιακών απαιτήσεων. Και

(2^{ov}) Αν η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 33 του ν. 4734/2020, σύμφωνα με την οποία η καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν στην περικοπή της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως 12.5.2016, επιφέρει αυτοδικαίως την απόσβεση και κάθε άλλης αξιώσεως ερειδόμενης στον ν. 4093/2012 για το ίδιο χρονικό διάστημα, η οποία δεν είχε επιδιωχθεί δικαστικά μέχρι τη θέση σε ισχύ του ν. 4734/2020, αντίκειται ή όχι προς υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνες δικαίου και, ειδικότερα, προς τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5, 17 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και στις συναφούς περιεχομένου διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 και 14 της ΕΣΔΑ σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου αυτής.

Τα ως άνω ερωτήματα ανέκυψαν κατά την εκδίκαση της από ... (ΑΒΔ ..., κατόπιν χωρισμού από την αγωγή με ΑΒΔ ...) αγωγής των α) ..., κατοίκου ... (οδός ...), β) ..., κατοίκου ... (οδός ...) και γ) ... (οδός ...), οι οποίοι παραστάθηκαν διά του πληρεξούσιου δικηγόρου τους Λουκά Αποστολίδη (ΑΜ/ΔΣΑ 15643), ο οποίος κατέθεσε στις ... το από ... υπόμνημα,

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Αντιπροέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Γεωργίου Κανελλόπουλου και των Νομικών Συμβούλων του Κράτους Χαράλαμπου Μπρισκόλα και Νικολάου Καραγιώργη, και

κατά του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ)», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Αγίου Κωνσταντίνου αρ. 8), και εκπροσωπείται νομίμως από τον Διοικητή του, παραστάθηκε, ομοίως, διά του Αντιπροέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Γεωργίου Κανελλόπουλου και του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, που κλητεύθηκε κατ' άρθρο 1 παρ. 1 περ. α' του ν. 2479/1997, παραστάθηκε ομοίως διά του Αντιπροέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Γεωργίου Κανελλόπουλου και των Νομικών Συμβούλων του Κράτους Χαράλαμπου Μπρισκόλα και Νικολάου Καραγιώργη.

Οι ως άνω παραστάτες για το Ελληνικό Δημόσιο, που εκπροσωπείται νομίμως από τον Υπουργό Οικονομικών, για το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ)», που εκπροσωπείται νομίμως από τον Διοικητή του, και για τον Υπουργό Δικαιοσύνης, κατέθεσαν στις ... τα από ... και ... υπομνήματα.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο των εναγόντων, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της αγωγής.

Τους εκπροσώπους του Ελληνικού Δημοσίου, του νπδδ με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ)» και του Υπουργού Δικαιοσύνης, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψη της αγωγής, άλλως να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 301 του ν. 4700/2020.

Τον Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά την από ... γνώμη του κατά τα αναφερόμενα στη συνημμένη έγγραφη πρότασή του και πρότεινε: α) επί του 1^{ου} προδικαστικού ερωτήματος, ότι με τις διατάξεις του άρθρου 33 του ν. 4734/2020 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσας κ.υ.α. Φ. 11321/37311/1610/13.10.2020 συντελείται μία αφηρημένη νομοθετική αναγνώριση των σχετικών απαιτήσεων, μη επιφέρουσα αυτομάτως την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από τη διαγνωσθείσα δικαστικώς παρανομία των αρμόδιων κρατικών οργάνων, η δε απόσβεση των επίμαχων αξιώσεων συνάπτεται με το πραγματικό γεγονός της καταβολής των οφειλόμενων ποσών, που πρέπει να εξετάζεται από το Δικαστήριο, και β) επί του 2^{ου} προδικαστικού ερωτήματος, ότι οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 33 του ν. 4734/2020, με τις οποίες η καταβολή των σχετικών ποσών επιφέρει αυτοδικαίως την απόσβεση και κάθε άλλης αξιώσεως απορρέουσας από τον ν. 4093/2012, πέραν των απαιτήσεων που ερείδονται στην υποπαράγραφο Β.3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, αντιβαίνει στο Σύνταγμα και στην ΕΣΔΑ.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, σε διαδικτυακή τηλεδιάσκεψη, που διενεργήθηκε μέσω της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e:Presence.gov.gr, με τη συμμετοχή των Δικαστών που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υποθέσεως, εκτός από την Αντιπρόεδρο Μαρία Αθανασοπούλου και τους Συμβούλους Ελένη Λυκεσά, Σταμάτιο Πουλή (ήδη Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου), Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα και Γρηγόριο Βαλληνδρά που είχαν κώλυμα (άρθρο 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020).

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Θεολογίας Γναρδέλλη και αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφθηκε κατά τον νόμο

1. Με την υπό κρίση αγωγή, όπως το αίτημα αυτής μετατράπηκε από καταψηφιστικό σε έντοκο αναγνωριστικό για το ποσό άνω των 6.000 ευρώ με το από ... υπόμνημα ενώπιον του Τετάρτου Τμήματος, οι ενάγοντες, πολιτικοί συνταξιούχοι του Δημοσίου, ζητούν κατ' επίκληση των άρθρων 105 και 106 ΕισΝΑΚ να υποχρεωθούν το Ελληνικό Δημόσιο και ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) να καταβάλουν σε έκαστο εξ αυτών, νομιμοτόκως από την επίδοση της

αγωγής, το ποσό των 6.000 ευρώ. Επίσης ζητούν να αναγνωρισθεί η υποχρέωση των εναγομένων να καταβάλουν νομιμοτόκως: (α) στην πρώτη ενάγουσα το ποσό των 10.560,32 ευρώ, ήτοι συνολικά 16.560,32 ευρώ, (β) στη δεύτερη ενάγουσα το ποσό των 22.116,32 ευρώ, ήτοι συνολικά 28.116,32 ευρώ, και (γ) στον τρίτο ενάγοντα το ποσό των 3.262,88 ευρώ, ήτοι συνολικά 9.262,88 ευρώ. Τα ποσά αυτά αντιστοιχούν, κατά τους ισχυρισμούς τους, όσον αφορά τις δύο πρώτες ενάγουσες, στη διαφορά των ποσών συντάξεων που έλαβαν κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2015 έως 31.12.2018 και των ποσών που θα ελάμβαναν, εάν δεν εφαρμόζονταν επί των συντάξεων των συνταξιούχων του Δημοσίου οι διατάξεις περί Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) των άρθρων 38 του ν. 3863/2010 και 11 του ν. 3865/2010, όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 44 παρ. 10 του ν. 3986/2011 και 2 παρ. 13 του ν. 4002/2011, καθώς και οι διατάξεις των υποπαραγράφων Β.3 και Β.4 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 και του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, ενώ οι αξιώσεις του τρίτου εκ των εναγόντων αφορούν στις μειώσεις της συντάξεώς του κατ' εφαρμογή των διατάξεων των υποπαραγράφων Β.3 και Β.4 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 και του άρθρου 14 του ν. 4387/2016.

2. Οι ενάγοντες προέβαλαν, όπως ύστερα από εκτίμηση του περιεχομένου της αγωγής τους έκρινε το Τμήμα, ότι οι διατάξεις, σε εφαρμογή των οποίων επιβλήθηκαν η επίδικη παρακράτηση και οι λοιπές περικοπές, τόσο κατά τη θεσμοθέτησή τους από τον Νομοθέτη όσο και κατά την εφαρμογή τους από τη συνταξιοδοτική Διοίκηση, αντίκεινται σε κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος και δη προς τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 4 παρ. 1 και 5, 5 παρ. 1, 17, 22 παρ. 5, 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και τις συνταγματικές αρχές που απορρέουν από τα άρθρα αυτά, καθώς και στις διατάξεις του άρθρου 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Επίσης, δοθέντος ότι η κρινόμενη αγωγή ασκήθηκε μετά τη δημοσίευση του ν. 4734/2020 (Α' 196/8.10.2020), με το άρθρο 33 του οποίου προβλέφθηκε η καταβολή στους συνταξιούχους του Δημοσίου ποσών που αντιστοιχούν σε μειώσεις των συντάξεών τους επιβληθείσες βάσει της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016 και περαιτέρω η απόσβεση όλων των απορρεουσών από τον ν. 4093/2012 αξιώσεων, για το ίδιο χρονικό διάστημα, οι οποίες δεν είχαν επιδιωχθεί δικαστικά μέχρι τη θέση σε ισχύ του ν. 4734/2020, οι ενάγοντες προβάλλουν ότι η δύναμη της παραγράφου 4 του άρθρου 33 του εν λόγω νόμου απόσβεση των επίδικων αξιώσεων του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, οι οποίες βασίζονται στην εφαρμογή των διατάξεων των υποπαραγράφων Β.3 και Β.4 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 και, συνακόλουθα, η απαγόρευση της διεκδικήσεως αυτών, αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 5 παρ. 1, 17 του

Συντάγματος και στο άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

3. Με τη 1218/2021 απόφασή του το Τέταρτο Τμήμα του Δικαστηρίου, δικάζον την ως άνω αγωγή, παρέπεμψε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου δύο προδικαστικά ερωτήματα, των οποίων η απάντηση, κατά την κρίση του, είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς που ήχθη ενώπιόν του.

4. Τα προδικαστικά ερωτήματα που παραπέμφθηκαν από το Τμήμα στην Ολομέλεια είναι τα ακόλουθα: (1^{ov}) Αν οι διατάξεις του άρθρου 33 του ν. 4734/2020 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσας κ.υ.α. Φ. 11321/37311/1610/13.10.2020, με τις οποίες προβλέφθηκε η καταβολή στους συνταξιούχους, που εντάσσονται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών, των ποσών που αντιστοιχούν στην περικοπή της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως και 12.5.2016) επιδρούν καθ' οιονδήποτε τρόπο στο νόμο βάσιμο των αγωγών που ασκούνται, κατ' επίκληση των άρθρων 105 και 106 του ΕισΝΑΚ, μετά τη θέση σε ισχύ των ανωτέρω διατάξεων για την ικανοποίηση αξιώσεων απορρεουσών από την ως άνω διάταξη, ήτοι αν επιφέρουν αυτοθρόως την άρση της νομικής βάσεως των εν λόγω αγωγών, συνεπαγόμενες το νόμο αβάσιμο των σχετικών αξιώσεων, ή αν πρέπει να ερευνάται η ουσιαστική βασιμότητα αυτών με την εξέταση της πραγματικής καταβολής των αναγνωρισθέντων από τον νομοθέτη ως οφειλόμενων ποσών, υπό το φως των απορρεουσών από τα άρθρα 17 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και 6 παρ. 1, 13 της ΕΣΔΑ και 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου αυτής αρχών της πλήρους, αποτελεσματικής και ταχείας δικαστικής προστασίας των γεγεννημένων περιουσιακών απαιτήσεων. (2^{ov}) Αν η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 33 του ν. 4734/2020, σύμφωνα με την οποία η καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν στην περικοπή της υποπαραγράφου Β3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως 12.5.2016, επιφέρει αυτοδικαίως την απόσβεση για το ίδιο χρονικό διάστημα και κάθε άλλης αξιώσεως ερειδόμενης στον ν. 4093/2012, η οποία δεν είχε επιδιωχθεί δικαστικά μέχρι τη θέση σε ισχύ του ν. 4734/2020, αντίκειται ή όχι προς υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνες δικαίου και, ειδικότερα, προς τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5, 17 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και στις συναφούς περιεχομένου διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 και 14 της ΕΣΔΑ σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου αυτής.

5. Ο ν. 4734/2020 «Τροποποίηση του ν. 4557/2018 (...) και λοιπές διατάξεις» (Α' 196/8.10.2020) ορίζει στο άρθρο 33 αυτού υπό τον τίτλο

«Καταβολή ποσών μειώσεων συντάξεων Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ.»:
«1. Ποσά, τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων συνταξιούχων του Δημοσίου, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της υποπαρ. Β.3 της παρ. Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (...) και αφορούν το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 και μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 (...), καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους (...). 2. Τα καταβαλλόμενα ποσά της παρ. 1 είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα Ασφαλιστικά Ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα. Κατά την καταβολή των ποσών της παρ. 1 δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (...) ούτε παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43 Α του ν. 4172/2013. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες καταβολής των προς επιστροφή ποσών, η οποία ολοκληρώνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2020. 4. Με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων του Δημοσίου για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει του ν. 4093/2012, αποσβένονται. 5. Η παρ. 4 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο της δημοσίευσης του παρόντος, ως προς τις αξιώσεις που υπερβαίνουν το καταβαλλόμενο ποσό της παρ. 1. 6. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται αναλόγως και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς (...)».

6. Κατ' εξουσιοδότηση της ως άνω διατάξεως της παραγράφου 3 του άρθρου 33 του ν. 4734/2020 εκδόθηκε η Φ.11321/37311/1610/13.10.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Επιστροφή ποσών μειώσεων συντάξεων δημοσίου τομέα» (Β' 4536/14.10.2020), με την οποία ορίστηκαν τα ακόλουθα: «Επιστρέφονται αναδρομικά ποσά συντάξεων που αντιστοιχούν στις πραγματοποιηθείσες μειώσεις των κύριων συντάξεων για το χρονικό διάστημα από 11.06.2015 έως και 12.05.2016, οι οποίες θεσπίστηκαν με τις διατάξεις της υποπαρ. Β.3 της παρ. Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (...)» (άρθρο 1). «Δικαιούχοι επιστροφής αναδρομικών ποσών είναι οι κατά το χρονικό διάστημα που ορίζεται στο άρθρο 1 της παρούσας συνταξιούχοι του Δημοσίου και οι συνταξιούχοι υπάλληλοι των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό

καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο, είτε τους οικείους φορείς, (...)» (άρθρο 2 παρ. 1). «Ο e-ΕΦΚΑ, στον οποίο περιήλθαν σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 οι εν γένει αρμοδιότητες που αφορούν στις συντάξεις του Δημοσίου διενεργεί επιστροφές στους συνταξιούχους που υπάγονται σε αυτόν (...)» (άρθρο 4). «1. Η καταβολή των επιστρεπτέων από τον e-ΕΦΚΑ ποσών γίνεται με εφάπαξ καταβολή μέχρι την 31η.12.2020. 2. (...) 3. Τα ανωτέρω ποσά καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους (...)» (άρθρο 5).

7. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, η Ολομέλεια του Δικαστηρίου διαπιστώνει ότι, μεταγενεστέρως της υποβολής με τη 1218/2021 απόφαση του Τετάρτου Τμήματος του επίδικου προδικαστικού ερωτήματος, το νομικό αυτό ζήτημα επιλύθηκε με τη 1975/2021 απόφαση της Ολομέλειας σε απάντηση προδικαστικού ερωτήματος υποβληθέντος με την 957/2021 απόφαση του ίδιου Τμήματος.

8. Η Ολομέλεια στην προαναφερόμενη απόφασή της, εξετάζοντας αρχικώς τη λυσιτέλεια του υποβληθέντος ερωτήματος (σκέψεις 80 έως και 89 της ΕλΣυν Ολ. 1975/2021, όπου και μειοψηφία σκέψη 90), απεφάνθη ότι οι αξιώσεις των συνταξιούχων του Δημοσίου από την περικοπή που υπέστησαν οι πληρωτές σε αυτούς συντάξεις, κατ' εφαρμογή της υποπαραγράφου Β.3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, υπόκεινται στη διετή παραγραφή της παραγράφου 5 του άρθρου 140 του ν. 4270/2014 (σκέψη 101 της ΕλΣυν Ολ. 1975/2021, όπου και ειδικότερη γνώμη, σκέψη 105, και μειοψηφία, σκέψη 106). Ακολούθως, συνήγαγε από τις διατάξεις του άρθρου 33 του ν. 4734/2020 και των ορισθέντων με τη Φ.11321/37311/1610/13.10.2020 κοινή υπουργική απόφαση, μεταξύ άλλων, τα εξής: (i) Ως εκ της αναγνωρίσεως, με τις διατάξεις του άρθρου 33 του ν. 4734/2020, της υποχρέωσης επιστροφής στους συνταξιούχους των ποσών που αντιστοιχούν στην περικοπή της υποπαραγράφου Β.3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016, επέρχεται απόσβεση των αξιώσεων που αντιστοιχούν στην ως άνω περικοπή, για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, διά ανανεώσεως των σχετικών ενοχών (πρβλ. άρθρο 436 ΑΚ), με την πρωτογενή ρύθμιση του τρόπου και του χρόνου εξοφλήσεως των οικείων αξιώσεων. (ii) Οι επίμαχες διατάξεις του ν. 4734/2020 επάγονται, με μόνη τη θέσπισή τους, αυτοθρόως την άρση της νομικής βάσεως όχι μόνον των εφεξής ασκουμένων, αλλά και των ήδη εκκρεμών αγωγών για την ικανοποίηση των εν λόγω αξιώσεων, οι οποίες έκτοτε καθίστανται νόμω αβάσιμες. (iii) Δεν εγείρεται από τα ανωτέρω ζήτημα παραβιάσεως του δικαιώματος παροχής δικαστικής προστασίας (άρθρα 20 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ) ή ανεπίτρεπτης επεμβάσεως της νομοθετικής στα έργα της δικαστικής εξουσίας (άρθρο 26 του Συντάγματος) ή, τέλος, προσβολής των

περιουσιακών δικαιωμάτων των συνταξιούχων [άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ], αφού το αποσβεστικό αποτέλεσμα συνέχεται άμεσα με την πλήρη ικανοποίηση των επίδικων απαιτήσεων (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 513/2009, 148/2010). (iv) Σε περίπτωση, άλλωστε, αμφισβητήσεως περί την καταβολή του επιστρεπτέου ποσού, ο δικαιούχος δύναται να ασκήσει εκ νέου αγωγή, ερειδόμενη πλέον όχι στην αντισυνταγματικότητα των ρυθμίσεων της υποπαραγράφου Β.3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, αλλά στην παράβαση των διατάξεων του άρθρου 33 του ν. 4734/2020 και όσων λεπτομερώς, κατ' εξουσιοδότησή τους, ορίστηκαν με τη Φ.11321/37311/1610/13.10.2020 κοινή υπουργική απόφαση, με τη σχετική απαίτησή του να υπόκειται σε νέα διετή, κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 140 του ν. 4270/2014, παραγραφή (σκέψη 110 ΕλΣυν Ολ.1975/2021, όπου και μειοψηφία, σκέψεις 112, 113).

9. Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, η Ολομέλεια του Δικαστηρίου παρατηρεί ότι σύμφωνα με τις προμνησθείσες διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 33 του ν. 4734/2020, με την εκεί προβλεπόμενη επιστροφή στους συνταξιούχους του Δημοσίου του ποσού κατά το οποίο δεν τους είχαν καταβληθεί οι συντάξεις τους, λόγω της εφαρμογής της υποπαραγράφου Β.3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, κατά το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016, αποσβέννυνται και όλες οι αναγόμενες στο ίδιο χρονικό διάστημα αξιώσεις τους από τον ν. 4093/2012 που, έως τη δημοσίευση του ν. 4734/2020, δεν είχαν αχθεί σε δίκη. Δοθέντος δε ότι από το ως άνω αποσβεστικό αποτέλεσμα καταλαμβάνονται και αξιώσεις που ουδόλως με τον ν. 4734/2020 ικανοποιούνται, ερωτάται από το Τμήμα αν οι προαναφερόμενες ρυθμίσεις συνιστούν αδικαιολόγητη επέμβαση στα περιουσιακά δικαιώματα των συνταξιούχων και στη δυνατότητα προσβάσεώς τους σε δικαστήριο, με συνέπεια αυτές να αντιβαίνουν προς τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5, 17 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και τις συναφούς περιεχομένου διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 και 14 της ΕΣΔΑ, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του (πρώτου) Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής.

10. Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, η Ολομέλεια του Δικαστηρίου υπενθυμίζει ότι αποστολή του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως δικαιοδοτούντος κατά το Σύνταγμα θεσμού είναι να επιλύει ενεργές και εξατομικευμένες διαφορές που αναφέρονται σε εφαρμογή κανόνα δικαίου επί συγκεκριμένου πραγματικού, αφορώντος συγκεκριμένους διαδίκους. Το Ελεγκτικό Συνέδριο συνεπώς, όταν δικαιοδοτεί, ακόμη και στην παρούσα ειδική διαδικασία του προδικαστικού ερωτήματος, δεν δικαιούται να αποφαινεται, ως γνωμοδοτούν όργανο, επί υποθετικών ζητημάτων, αλλά, όπως σε κάθε δίκη, πρέπει να στηρίζει τη δικαιοδοσία του σε υφιστάμενη αμφισβήτηση αχθείσα ενώπιόν του από διάδικο έχοντα ενεστώς έννομο

συμφέρον προς επίλυσή της. Ως εκ τούτου εκφεύγει της εξουσίας της Ολομέλειας να αποφανθεί, με τη διαδικασία του προδικαστικού ερωτήματος, για νομικό ζήτημα που δεν αφορά την εκδικασθείσα από το Τμήμα υπόθεση. Εν προκειμένω δε, όπως, άλλωστε, κρίθηκε από την Ολομέλεια με τη 1975/2021 απόφασή της (σκέψη 120) επί σχετικού προδικαστικού ερωτήματος υποβληθέντος με την προαναφερθείσα 957/2021 απόφαση του Τετάρτου Τμήματος, το τιθέμενο από το Τμήμα ζήτημα θα μπορούσε να ανακύψει μόνον από την εκδίκαση ένδικου βοηθήματος συνταξιούχου του Δημοσίου που αφενός να έχει ασκηθεί επιγενομένως της δημοσιεύσεως του ν. 4734/2020 στις 8.10.2020 και αφετέρου να έχει ως αντικείμενο μη παραγεγραμμένες αξιώσεις από μειώσεις και περικοπές των συντάξεων, κατ' εφαρμογή άλλων, πλην της υποπαραγράφου Β.3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου, διατάξεων του ν. 4093/2012 οι οποίες, ως εκ της αντιθέσεώς τους προς υπερνομοθετικής ισχύος κανόνες, να ελέγχονται ως ανίσχυρες, όχι, επομένως, ένδικο βοήθημα, όπως η παρούσα αγωγή, η οποία ασκήθηκε μεν μετά τις 8.10.2020 (στις ...), αλλά σε σχέση με τις λοιπές αξιώσεις από τον ν. 4093/2012, περιορίζεται σε εκείνες από την κατάργηση των συγκαταβαλλόμενων με τις συντάξεις του Δημοσίου επιδομάτων εορτών (Χριστουγέννων και Πάσχα) και αδείας, σύμφωνα με την υποπαραγράφο Β.4 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του νόμου αυτού, που έχει κριθεί συνταγματική με τη 1389/2021 απόφαση της Ολομέλειας. Συνακόλουθα, και καθόσον, άλλωστε, και η ίδια, γνωμοδοτώντας, με τα Πρακτικά της 3ης Ειδικής Συνεδριάσεως της 23.9.2020, επί του μετέπειτα άρθρου 33 του ν. 4734/2020, επιφυλάχθηκε για τη συμβατότητα προς το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ της αποσβέσεως, στο σύνολό τους, των αναγόμενων στο χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016 απαιτήσεων των συνταξιούχων του Δημοσίου από τον ν. 4093/2012, χωρίς, ελλείψει συγκεκριμένου πραγματικού που να τίθεται ενώπιόν της, τίποτε επιπλέον των διαλαμβανομένων στην ανωτέρω γνωμοδότηση να μπορεί να προσθέσει επί του σχετικού ερωτήματος που της απευθύνεται από το Τμήμα, η Ολομέλεια κρίνει ότι πρέπει να απόσχει της απαντήσεως του εν λόγω ερωτήματος.

Για τους λόγους αυτούς

Εξετάζει τα παραπεμφθέντα από το Τμήμα ενώπιον της Ολομέλειας του Δικαστηρίου προδικαστικά ερωτήματα.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, η Ολομέλεια διαπιστώνει ότι το νομικό αυτό ζήτημα έχει ήδη επιλυθεί με τη 1975/2021 απόφασή της, σύμφωνα με την οποία (α) οι αξιώσεις των συνταξιούχων του Δημοσίου από την περικοπή που υπέστησαν οι πληρωτέες σε αυτούς συντάξεις, κατ' εφαρμογή της υποπαραγράφου Β.3 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, υπόκεινται στη διετή παραγραφή της παραγράφου 5 του

άρθρου 140 του ν. 4270/2014 και (β) οι αξιώσεις των συνταξιούχων του Δημοσίου από την ίδια αιτία που ανάγονται στο χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016 αποσβέννυνται με την αναγνώριση, με το άρθρο 33 του ν. 4734/2020 και την κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα Φ.11321/37311/1610/13.10.2020 κοινή υπουργική απόφαση, της υποχρεώσεως επιστροφής σε αυτούς των αντίστοιχων ποσών.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, η Ολομέλεια κρίνει ότι πρέπει να απόσχει της απαντήσεώς του, κατά τα εκτιθέμενα στο σκεπτικό.

Αναπέμπει, κατά τα λοιπά, την αγωγή στο Τέταρτο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη, στις 23 Φεβρουαρίου 2022.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΓΝΑΡΔΕΛΛΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 7 του ν. 4820/2021 (βλ. 22553/10.5.2022 απόφαση Προέδρου ΕλΣυν), στις 10 Μαΐου 2022.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ